

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО

ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

к.ю.н., доцент _____ Олександр ЄЛІАЗАРОВ

«02» вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЯ»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

другий (магістерський)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

05 «Соціальні та поведінкові науки»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

053 Психологія

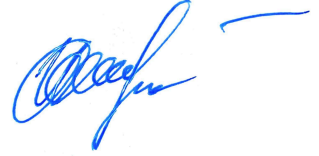
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА Практична психологія

2024-2025 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Військова психологія» для здобувачів денної та заочної форм навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 Психологія ОПП «Практична психологія». Київ : ДУІТ, 2024. – 14 с.

Розробники:

Скляренко Інна Юріївна,
к.п.н., доцент, доцент кафедри психології та соціально-гуманітарних дисциплін

Буковська Валентина Миколаївна,
асистент кафедри психології та соціально-гуманітарних дисциплін

Робочу програму схвалено на засіданні психології та соціально-гуманітарних дисциплін
Протокол № 1 від « 2 » вересня 2024 року

Гарант ОПП «Практична психологія» ОС Магістр
К.псих.н., доцент

Олена ТИРОН

@ Скляренко І.Ю., Буковська В.М., 2024 рік

@ Скляренко І.Ю., Буковська В.М., 2024 рік

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень, ступінь освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Вибіркова	
	Спеціальність: 053 Психологія		
Змістових модулів – 2	Освітня програма: «Практична психологія»	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 120		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи – 4	Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Ступінь вищої освіти: магістр	Лекції	
		16 год.	8
		Практичні, семінарські	
		24 год.	4
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80 год.	108 год.
		Вид контролю:	
		залік	залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 33/67

для заочної форми навчання – 11/89

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни «Військова психологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 053 Психологія. Курс присвячений розгляду актуальних проблем військової політики і безпеки України, специфіці діяльності психолога у військовому підрозділі в мирний і воєнний час, а також проблемам соціальнопсихологічного супроводу діяльності психолога у військовій сфері. Важливим в курсі є виконання індивідуальних практичних завдань, які спрямовані на формування фахових компетентностей майбутніх психологів в сфері військової діяльності..

Метою вивчення навчальної дисципліни «Військова психологія» є ознайомлення студентів з поняттям військової психології як науки, задачами та показати зв'язок з іншими дисциплінами; дати студентам базові положення військової психології; навчити проведенню емпіричних досліджень в залежності від особливостей особистості військовослужбовця.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Військова психологія» є допомога студентам у засвоєнні основних феноменів військових знань; необхідних для розв'язування теоретичних і практичних задач в військовій психології; вироблення навичок роботи з різними категоріями військовослужбовців; прищеплення студентам умінь самостійно вивчати літературу з військової психології та її прикладних питань

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни «Військова психологія» здобувач вищої освіти повинен:

- сформулювати розуміння місця і ролі військової психології в контексті військової політики і безпеки України;
- сформулювати розуміння про зміст та функціональні обов'язки діяльності психолога у ЗСУ у мирний і військовий час;
- формувати психологічну стійкість до психотравмуючих факторів сучасної війни, навчання методам саморегуляції, надання першої психологічної допомоги за умов травматичних ситуацій, підвищення адаптивності до бойових умов, підвищення рівня професійних і бойових навичок та вмінь.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Військова психологія: основні поняття та загальні проблеми

ТЕМА 1. ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЯ, ЯК ГАЛУЗЬ НАУКИ.

В чому різниця між нею та цивільною. Формальні та реальні завдання військового психолога. Очікування та відповідальність військового психолога. Етика військового психолога. Складні теми та питання які не треба задавати. Реабілітаційні заходи для військових в Україні та зарубіжний досвід.

ТЕМА 2. ПСИХОДІАГНОСТИКА В РОБОТІ З ВІЙСЬКОВИМИ

Типи військових. Добровольці. Загальна психодіагностика та скринінг емоційного стану. Діагностика суїцидальних нахилів. Діагностика стану нервової системи. Діагностика ПТСР.

ТЕМА 3. РОБОТА ПСИХОЛОГА В ГОРЯЧИХ ТОЧКАХ

Стрес та кризові стани. Особливості когнітивно-перцептивних процесів під час важкого стресу. Надання першої психологічної допомоги бійцям. Психологічні питання, які турбують військових на бойових позиціях. Запити бійців до військового психолога.

ТЕМА 4. РОБОТА ПСИХОЛОГА У ВІЙСЬКОВІЙ ЧАСТИНІ

Очікування від роботи психолога у військовій частині. Особливості тренінгів для військових. Особливості спілкування у військових частинах. Види конфліктів та способи їх вирішення.

Змістовий модуль 2.

Практика психологічного консультування військовослужбовців

ТЕМА 5. РОБОТА З ПТСР

Бойовий стрес, травматичний стрес, ПТСР, вторинний травматичний стрес, емоційне вигорання. Гормональні та психоемоційні зміни, як наслідок ПТСР. Зміна ціннісних орієнтацій після тяжких емоційних травм. Зміни у ставленні до оточуючих та комунікації.

ТЕМА 6. СПЕЦИФІЧНІ ПОДІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ РЕАКЦІЇ НА НИХ

Полон. Психологічне і фізичне насильство під час війни. Окупація. З чим стикаються військові на окупованих територіях. Неадекватні стани та поведінка, порушення сприйняття. Фізіологічні зміни людини, яка пережила важкі психотравми. Профілактика залежностей.

ТЕМА 7. РОБОТА ПСИХОЛОГА З СІМ'ЯМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Жінки, діти, батьки військовослужбовців – взаємини та як працювати. Особливості роботи з жінками, які знаходяться на військовій службі. Особливості роботи з родичами безвісті зниклих. Особливості роботи з родичами загиблих. Особливості роботи з родичами бійців з інвалідністю.

ТЕМА 8. ПСИХОЛОГО-СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Психологічна допомога в прийнятті змін. Конфліктні ситуації між військовими та цивільними. Конфлікти і зміна відносин з членами родини. Ресоціалізація, відновлення контактів зі знайомими, повернення на роботу. Плани, цілі, мотивація, орієнтація на майбутнє.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні (фахові) компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК10. Здатність встановлювати, підтримувати ділові та міжособистісні комунікації у галузі психології та інших сферах життя.

ЗК11. Здатність у професійній діяльності вирішувати завдання з обов'язковим дотриманням вимог охорони праці, використанням останніх досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду безпеки, збереження життя, здоров'я та працездатності, відповідальності за особисту та колективну безпеку в повсякденних умовах та під час надзвичайних ситуацій, особливого, воєнного стану.

Спеціальні компетентності (СК):

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики. СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації)

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК11. Здатність надавати психологічну допомогу особистості під час переживання життєвих і професійних криз з використанням спеціальних прийомів та методів.

Програмні результати навчання

Після вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати набуті результати навчання:

ПРН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН12. Надавати психологічну допомогу особистості під час переживання життєвих і професійних криз з використанням спеціальних прийомів та методів.

4. Структура навчальної дисципліни «Військова психологія»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Військова психологія: основні поняття та загальні проблеми												
Тема 1 Військова психологія, як галузь науки.	16	2	4			10	15	2				13
Тема 2 Психодіагностика в роботі з військовими	14	2	2			10	14					14
Тема 3 Робота психолога в горячих точках	16	2	4			10	15	2				13
Тема 4 Робота психолога у військовій частині	14	2	2			10	16		2			14
Разом за змістовним модулем 1	60	8	12			40	60	4	2			54
Змістовий модуль 2. Практика психологічного консультування військовослужбовців												
Тема 5 Робота з ПТСР	16	2	4			10	15		2			13
Тема 6 Специфічні події під час війни та психологічні реакції на них	14	2	2			10	16	2				14
Тема 7 Робота психолога з сім'ями військовослужбовців	16	2	4			10	13					13
Тема 8 Психолого-соціальна реабілітація військовослужбовців	14	2	2			10	16	2				14
Разом за змістовим модулем 2	60	8	12			40	60	4	2			54
Усього годин з дисципліни	120	16	24			80	120	8	4			108

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (не передбачено планом)**6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н	З.ф.н.
Змістовий модуль 1. Військова психологія: основні поняття та загальні проблеми			
1	Теоретико-методологічні основи військової психології.	2	
2	Перша психологічна допомога постраждалим у надзвичайних ситуаціях внаслідок військових конфліктів	2	
3	Специфіка морально-психічного стану особового складу військ у мирний і військовий час	2	
4	Психологічне забезпечення бойового чергування	2	
5	Організація психологічної підготовки особового складу підрозділу до активних бойових дій в умовах сучасної війни	2	
6	Морально-психологічне забезпечення підготовки військовослужбовців до ведення бойових дій	2	2
	Разом за змістовим модулем 1	12	2
Змістовий модуль 2. Практика психологічного консультування військовослужбовців			
1	Соціально-психологічна адаптація військовослужбовців	2	2
2	Особливості військової дисципліни	2	
3	Урахування індивідуально-психологічних особливостей військовослужбовців в роботі психолога з особовим складом.	2	
4	Характеристика основних психічних станів військовослужбовців.	2	
5	Перша психологічна допомога постраждалим у надзвичайних ситуаціях внаслідок військових конфліктів	2	
6	Психологічні аспекти лідерства та управління у військовому колективі	2	
	Разом за змістовим модулем 2	12	2
	Разом	24	4

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ (не передбачено планом)**8. САМОСТІЙНА РОБОТА**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н	З.ф.н.
Змістовий модуль 1. Військова психологія: основні поняття та загальні проблеми			
1	Військова психологія як галузь психологічної науки.	6	8
2	Методи військової психології (спостереження, експеримент, бесіда, опитування, тестування, узагальнення належних характеристик, аналіз документів, соціометрія та ін.), їх використання фахівцем-психологом з метою підвищення ефективності виховної роботи з особовим складом Збройних сил України.	5	8
3	Основні етапи розвитку військово-психологічного знання, характерні риси його застосування у воєнній практиці (відсутність наукового категоріального апарату, утилітарна спрямованість, жорсткі форми застосування та ін.).	6	7

4	Чинники, що впливають на характер станів військовослужбовців. Негативні психічні стани (стрес, фрустрація, депресія, дезорганізованість, агресія, конфлікт, криза та ін.), закономірності та динаміка їх розвитку.	5	8
5	Норми та засоби психологічного впливу військового психолога на воїнів з метою підтримки постійної бойової готовності військової частини. Сучасні вимоги до бойового чергування, несення вартової та внутрішньої (вахтової) служби, їх загальна психологічна характеристика та відмінності.	6	7
6	Психологічні передумови порушень дисципліни. Психологічні особливості різних видів військової дисципліни (повсякденної діяльності, бойового чергування, несення вартової і внутрішньої служби та ін.).	6	8
7	Напрямки та методи психодіагностики соціально-психологічних явищ у військових колективах. Природа соціально-психологічних процесів у військовому колективі.	6	8
Змістовий модуль 2. Практика психологічного консультування військовослужбовців			
1	Психологія військового колективу як об'єкта управління. 46. Ознаки військового колективу як певного рівня розвитку військового підрозділу	6	8
2	Зв'язок військової психології з іншими галузями знання. Роль військової психології у навчально-бойовій та виховній роботі з військовослужбовцями.	5	8
3	Психологічні проблеми комплектування чергових змін, варт та нарядів, методика їх вивчення та урахування при доборі особового складу.	6	7
4	Роль та місце військового психолога в ефективному психологічному забезпеченні виконання особовим складом завдань, пов'язаних з бойовим чергуванням, вартовою та внутрішньою службою.	5	8
5	Військова дисципліна як об'єкт психологічного аналізу.	6	7
6	Управління процесами інтеграції, диференціації та взаємодії воїнів в умовах військової служби. Неформальна структура колективу та її вплив на соціальнопсихологічний клімат	6	8
7	Методика вивчення психологічних проблем комплектування чергових змін. Урахування психологічних проблем при доборі особового складу чергових змін, варт та нарядів.	6	8
Разом		80	108

Підсумкова тека: контрольна робота. Залік.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Проведення лекційних і практичних занять, слайдові презентації (у програмі Power Point) з кожної теми, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Виконання модульних контрольних робіт, індивідуальних завдань, самостійне вивчення окремих тем курсу.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів за усіма видами навчальних робіт проводиться за поточним, модульним проміжним та підсумковим контролюми. Поточний

контроль знань здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів здобувачів під час обговорення теоретичних питань. Модульний проміжний контроль проводиться з метою визначення стану поточної успішності студентів за певний період навчання. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання.

Контроль самостійної роботи здійснюється:

з лекційного матеріалу — шляхом перевірки конспектів;

з практичних занять — за допомогою перевірки виконаних завдань.

Усі контрольні заходи включено до 100-бальної шкали оцінювання.

Підсумковий контроль здійснюється з метою оцінювання результатів навчання здобувачів за семестр. Підсумковий семестровий контроль знань відбувається на заліку у письмовій формі. Екзаменаційний білет включає 4 питання.

	ОЦІНЮВАННЯ					
	Форми поточного та підсумкового контролю		Поточний контроль – 100 балів			
	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ					
	Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.					
Залік						
Питання 1	Питання 2	Питання 3	Питання 4	СУМА		
10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	40 балів		
Практичні заняття						
п/р 1	п/2	п/р 3	п/р 4	п/р 5,6	п/р 7,8	СУМА
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	30 балів

Підсумкова оцінка виставляється з урахуванням суми всіх балів, з додаванням 10 балів за ведення конспекта.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90—100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» — теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання

			виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80—89	Добре («зараховано»)	В	«Дуже добре» — теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома - трьома незначними помилками.
75—79		С	«Добре» — теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією - двома значними помилками.
65—74	Задовільно («зараховано»)	Д	«Задовільно» — теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60—64		Е	«Достатньо» — теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
21—59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» — теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1—20		F	«Безумовно незадовільно» — теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Психологічна структура особистості військовослужбовця.
2. Специфіка соціально-психологічного підходу до вивчення і розуміння особистості військовослужбовця.
3. Вплив соціально-психологічних факторів на соціалізацію особистості в умовах військової служби.
4. Соціально-психологічні особливості особистості з девіантною поведінкою.
5. Проблема соціально-психологічної адаптації військовослужбовців строкової служби у військовому підрозділі.
6. Соціально-психологічні особливості спілкування у військовому середовищі.
7. Соціально-психологічні засади професійного спілкування офіцерів.
8. Соціально-психологічний клімат військового колективу: поняття, зміст, шляхи оптимізації.
9. Соціально-психологічна характеристика військового підрозділу як первинного військового колективу.
10. Соціально-психологічні фактори згуртованості військового підрозділу.
11. Соціальна психологія організацій та великих соціальних груп.
12. Особливості психологічного характеру українського етносу.
13. Характеристика масових соціально-психологічних явищ в екстремальних умовах.
14. Соціально-психологічні особливості сучасної сім'ї військовослужбовця.
15. Вплив чинників сучасного загальновійськового бою на психіку військовослужбовців.
16. Предмет, методи та завдання військової психології як науки.
17. Основи психодіагностики психічних станів військовослужбовців.
18. Методи управління психічними станами військовослужбовців у різних видах військово-професійної діяльності.
19. Методика розв'язання конфліктних ситуацій у військовому підрозділі.
20. Особливості психологічного забезпечення внутрішньої та вартової служби.
21. Психологічні засади забезпечення військової дисципліни у військових підрозділах.
22. Психологічна структура військово-професійної діяльності та шляхи її оптимізації.
23. Методика прогнозування бойових психічних травм військовослужбовців та шляхи їх реабілітації в бойових умовах.
24. Основні види і форми психологічного впливу противника на війська та населення прифронтової смуги.
25. Шляхи і засоби ефективної протидії психологічним операціям противника.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ВИКОРИСТАННЯ

1. Батраченко І.Г. Основи військової психології. Підручник. Дніпро: Видво «Свідлер», 2016. 423с.
2. Губенко І. Я. Основи військової психології: підруч. для студентів закл. фах. передвищ. та вищ. освіти / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. – 3-є вид. стер. – Київ : Медицина, 2021. – 310 с.
3. Закалик Г. М. Основи військової психології : навч. посіб. / Г. М. Закалик, О. В. Войцеховська, Н. М. Шувар. Львів : Вид-во Львів. Політехніки
4. Шевяков О.В. Методичні вказівки з вивчення дисципліни «Військова психологія» . Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022.45 с.
5. Серeda І.В. Психологія війни : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу за змішаною формою навчання / І. В. Серeda. Миколаїв : Видавець Румянцева Г. В., 2022. – 156 с.
6. Савенкова І. І. Військова психологія: навчальний посібник / І. І. Савенкова. Миколаїв: Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, 2018. 302 с.
7. Терещенко Л.А. Психологічні особливості військовослужбовців. Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України.

Додаткові:

1. Балашова. – Ч.П. – К., 2013. – 170с. 12. Екстремальна психологія: Підручник / За заг. ред. проф. О. В. Тімченка. – К.: ТОВ «Август Трейд», 2007. – 502 с.
2. Глушкова Т.О. Профілактика суїцидів у військових частинах. Методика роботи у військових частинах України, щодо вивчення та профілактики суїцидальних явищ серед військовослужбовців // Практична психологія та соціальна робота. – 2000. - №2 – с. 27 – 29.
3. Павлюк М. М., Шепельова М. В. Сучасні психологічні технології надання психологічної допомоги сім'ям постраждалих у подоланні складних життєвих обставин: практичний посібник. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України 2020. URL : <http://psychologynaesua.institute/userfiles/files.pdf>
4. Полчанова Г. С., Л. В. Боримська. Психологічна підтримка під час війни : збірка листівок. Житомир, 2022. 61 с. URL: https://www.zhim.org.ua/eduka/psihologichna_pidrymka_pid_chas_viiny.pdf.
5. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник / за наук. ред. Т. М. Титаренко ; НАПН України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. 220 с.
6. Ягупов В. В. Військова психологія: Підручник /В. В. Ягупов. — Київ: Тандем, 2004. — 656 с.

Інформаційні:

1. <http://www.mil.gov.ua/>
2. Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. URL: <http://appsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-14/tom-14-vipusk-1>
3. Психологічний журнал URL: <https://apsijournal.com/index.php/psyjournal/indexing>

Розробники:

Доцент кафедри ПСГД к.п.н., доцент

Асистент кафедри ПСГД

Інна СКЛЯРЕНКО

Валентина БУКОВСЬКА